ਭਾਦਰ ਰਾਮ (ਡੀ) ਥ੍ਰ. ਐਲ.ਆਰ.ਐਸ.
ਬਨਾਮ
ਜੱਸਾ ਰਾਮ & ਓਰਸ.

(ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5933 ਦਾ 2021)

ਜਨਵਰੀ 05, 2022

[ਐਮ. ਆਰ. ਸ਼ਾਹ ਅਤੇ ਏ.ਐਸ. ਬੋਪੰਨਾ, ਜੇ.ਜੇ.]

ਰਾਜਸਥਾਨ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਕਟ, 1955 – ਧਾਰਾ 42 – ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ – ਕਾਨੂੰਨੀਅਤਾ –ਜ਼ਮੀਨ 'ਸੀ', ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬੀ ਦੇ ਪਿਤਾ ਸਨ, ਨੂੰ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ – 'ਸੀ' ਨੇ ਇੱਕ 'ਪੀ' ਤੋਂ ਕੁਝ ਰਕਮ ਉਧਾਰ ਲਈ ਜਿਸ ਨੇ ਧੋਖਾਧੜੀ ਨਾਲ, 'ਸੀ' ਨੂੰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਵਸੀਕਾ ਉੱਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਵਾ ਦਿੱਤੇ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ – 'ਸੀ' ਨੇ 'ਪੀ' ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉਣ ਦਾ ਮੁਕੱਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ – ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਜ਼ਮੀਨ 'ਪੀ' ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਵਸੀਕਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੇ ਉਲੰਘਣ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਨਾਲ ਹੀ ਰਾਜਸਥਾਨ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, 'ਪੀ' ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਇਆ ਜਾਣਾ ਸੀ – ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੇ ਆਦੇਸ਼/ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਅਪੀਲੇਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜੋ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੀ ਅਗਲੀ ਅਪੀਲ ਰੈਵੇਨਿਊ ਬੋਰਡ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ, ਜਿਸ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਅਧੀਨ ਕੰਪਾਉਂਡਿੰਗ ਫੀਸ ਦੇ ਭੁਗਤਾਨ ਉੱਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਕੰਪਾਉਂਡਿੰਗ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ – ਜਵਾਬੀ ਨੇ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਵਿੱਚ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਜੋ ਇੱਕ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ – ਅਪੀਲ ਉੱਤੇ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਫੈਸਲਾ ਦਿੱਤਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਸੀ, ਆਪਣੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ – ਫੈਸਲਾ: ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਦਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਸਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਾ ਸਧਾਰਣ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ ਸਧਾਰਣ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਖਰੀਦਣ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈ ਸਕਦਾ ਜੋ ਕਿ ਮੂਲ ਅਲਾਟੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਸੌਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ ਉੱਤੇ ਉਲੰਘਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸੀ – ਹੋਰ ਵੀ, ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਹਾਲਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਸੌਦਾ

ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ – ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 – ਧਾਰਾ 13.

ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਦਿਆਂ, ਅਦਾਲਤ

ਫੈਸਲਾ:1. ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਦਾਦਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਸਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਾ ਸਧਾਰਣ ਨਿਵਾਸੀ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਨੁਸਾਰ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਵੱਲੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਵਿਕਰੀ, ਗਿਫਟ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਦੀ ਵਿਕਰੀ 'ਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੀ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਉਸ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਅਤ ਕਰਨ ਲਈ ਹੈ ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਉਸੇ ਰਾਜ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਭਾਵ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ [ਪੈਰਾ 6.1 ਅਤੇ 7]

2.1. ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਸੁਪਰੀਮ ਕੋਰਟ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਜੋ ਵਿਅਕਤੀ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ /ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਸਥਾਈ ਜਾਂ ਸਧਾਰਣ ਨਿਵਾਸੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਉਸ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਜਿਹਾ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਰੋਜ਼ਗਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਆਦਿ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਹਿਜਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੇਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੁੰਦਾ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵੱਲੋਂ ਇਹ ਦਲੀਲ ਕਿ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ 'ਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਰੋਜ਼ਗਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰ ਰਹੀ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ /ਵਿਕਰੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ, ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਦੀ ਲਾਗੂਤਾ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਰੋਜ਼ਗਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਤੱਕ ਸੀਮਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਕਾਰਨ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਸ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਮੂਲ ਜ਼ਮੀਨ ਮਾਲਕ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਬੇਜ਼ਮੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 7.1 ਅਤੇ 8][406-C-F; 408-C-G]

2.2. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ ਸਥਾਈ ਅਤੇ ਸਧਾਰਣ ਨਿਵਾਸੀ ਹੈ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਲਾਭ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਮੂਲ ਅਲਾਟੀ ਵਜੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਬੇਜ਼ਮੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਸੌਦਾ ਸਪਸ਼ਟ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲੰਘਣਾ ਅਤੇ / ਜਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 10]

2.3. ਭਾਵੇਂ ਹੋਰ ਵੀ, ਕੇਸ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਸੌਦਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਜਦੋਂ ਰੈਵੇਨਿਊ ਬੋਰਡ ਨੇ ਧਾਰਾ13A(2) ਅਧੀਨ ਕੰਪਾਉਂਡਿੰਗ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਖਿਲਾਫ ਅਤੇ 'ਪੀ' ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਕਬਜ਼ਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ 'ਪੀ' ਤੋਂ ਜਵਾਬੀ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ 30.12.1980 ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਸਲ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(ਏ)(2) ਕੇਵਲ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿੱਥੇ ਇੱਕ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ, ਪਰ ਜਿਸ ਵਿਅਕਤੀ ਖਿਲਾਫ ਖਾਲੀ ਕਰਨ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ ਉਸਨੂੰ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਖਾਲੀ ਨਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਨਜ਼ਰੀਏ ਨਾਲ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਭਾਵੇਂ 'ਪੀ' ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰੈਵੇਨਿਊ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(ਏ)(2) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਕਸਰਤ ਕਰਦਿਆਂ ਕੋਈ ਵੀ ਕੰਪਾਉਂਡਿੰਗ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ। [ਪੈਰਾ 11]

ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਐਕਸ਼ਨ ਕਮੇਟੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (1994) 5 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 244 : [1994] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 714 – ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਮਾਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਡੀਨ, ਗੋਥ ਜੀ.ਐਸ. ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1990) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 130 : [1990] 2 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 843 – ਪਾਲਣਾ ਕੀਤੀ।

ਰੰਜਨਾ ਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ & ਓਰਸ. [2019] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 664 – ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ।

ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਜਲ ਬੋਰਡ, (2018) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 312 : [2018] 10 ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 513 – ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ।

3. ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸੌਦਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ। [ਪੈਰਾ 12]

ਕੇਸ ਲਾ ਰੈਫਰੈਂਸ

[1994] 1 ਸੁਪਲ. ਐਸ.ਸੀ.ਆਰ. 714 ਫੈਸਲਾ ਲਾਗੂ ਪੈਰਾ 2.3

[2019] 15 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 664 ਪੈਰਾ 4.1 'ਤੇ ਨਿਰਭਰ ਕਰਦਾ ਹੈ [1990] 2 SCR 843 ਨੇ ਪੈਰਾ 4.1 ਦਾ ਅਨੁਸਰਣ ਕੀਤਾ [2018] 10 SCR 513 ਪੈਰਾ 4.2 ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੰਦਾ ਹੈ
ਸਿਵਲ ਅਪੀਲੀ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ: ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 5933 2021 ਦਾ।

ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ 07.04.2011 ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਤੋਂ ਡੀ.ਬੀ. ਵਿੱਚ ਜੋਧਪੁਰ ਵਿਖੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ ਸਿਵਲ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਪੀਲ 1999 ਦੀ 1398 ਨੰ.

ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਸੁਰੂਚੀ ਮਿੱਤਲ, ਅਭਿਸ਼ੇਕ ਗੌਤਮ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਅਪੀਲਕਰਤਾਵਾਂ ਲਈ। ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਕ੍ਰਿਸਟੀ ਜੈਨ, ਸ਼੍ਰੀਮਤੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਜੈਨ, ਐਡਵੋਕੇਟ. ਜਵਾਬ ਦੇਣ ਵਾਲਿਆਂ ਲਈ। ਵੱਲੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ

ਐਮ.ਆਰ.ਸ਼ਾਹ, ਜੇ.

1 ਨਿਰਪੱਖ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਮਹਿਸੂਸ ਕਰਨਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਮਿਤੀ 07.04.2011 ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸਿਵਲ ਸਪੈਸ਼ਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 1398/ ਵਿੱਚ ਜੋਧਪੁਰ ਵਿਖੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਲਈ ਨਿਆਂਇਕ 1999 ਜਿਸ ਨੂੰ ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੇ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਨਜ਼ੂਰੀ ਦੇ ਦਿੱਤੀ ਹੈ ਇੱਥੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦੁਆਰਾ ਤਰਜੀਹੀ ਅਪੀਲ - ਮੂਲ ਮੁਦਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇਸ ਵਿੱਚ - ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ - ਮੁਕੱਦਮੇ ਵਾਲੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਖਰੀਦਦਾਰ ਕੋਲ ਹੈ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ।

2 ਸੰਖੇਪ ਵਿੱਚ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਵੱਲ ਲੈ ਜਾਣ ਵਾਲੇ ਤੱਥ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਅਨੁਸਾਰ ਹਨ:

2.1 ਝਗੜਾ ਪਿੰਡ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਲੈ ਕੇ ਹੈ ਧਰਮਸਿੰਘਵਾਲਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਸਾਦੁਲਸ਼ਹਿਰ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਸ੍ਰੀ ਗੰਗਾਨਗਰ, ਰਾਜਸਥਾਨ। ਇਹ ਜ਼ਮੀਨ ਇੱਕ ਚੁਨੀਲਾਲ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ ਬੇਜ਼ਮੀਨੇ ਵਿਅਕਤੀ ਅਤੇ ਉੱਤਰਦਾਤਾ ਦਾ ਪਿਤਾ - ਅਸਲ ਮੁਦਈ। ਉੱਤਰਦਾਤਾ - ਮੂਲ ਮੁਦਈ ਦੇ ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਲ 1972 ਵਿੱਚ, ਚੁਨੀਲਾਲ ਨੇ ਇੱਕ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਤੋਂ 5000/- ਰੁਪਏ ਦੀ ਰਕਮ ਉਧਾਰ ਲਈ ਸੀ। ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ਾਂ ਦੀ ਆੜ ਵਿੱਚ ਉਕਤ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਹੈ ਜਾਟ - ਉੱਚ ਜਾਤੀ ਨੇ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਚੁਨੀਲਾਲ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਡੀਡ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕੀਤੇ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦਾ - ਮੂਲ ਬਚਾਓ ਪੱਖ - ਭੱਦਰ ਰਾਮ, ਜੋ ਕਿ ਏ ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਸਨੀਕ

2.2 ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਚੁਨੀਲਾਲ ਨੇ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਅਤੇ ਭਦਰ ਰਾਮ ਖਿਲਾਫ ਜਮੀਨ ਦੇ ਅਲਾਟੀ ਹੋਣ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਇੱਕ ਮੁਕਦਮਾ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਕਿ 21.06.1972 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਬੇਅਸਰ ਅਤੇ ਬੇਅਸਰ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਰਾਜਸਥਾਨ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਮੁਕਦਮਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 13.10.1980 ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਸੁਣਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਜਮੀਨ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਛੱਡਣ ਲਈ ਜ਼ਿੰਮੇਵਾਰ ਹੈ। ਜਵਾਬੀ - ਮੂਲ ਮੁਦਾਈ ਦੇ ਕੇਸ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਮੀਨ ਦਾ ਕਬਜ਼ਾ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਉਸ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਕਬਜ਼ਾ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ ਨਾ ਕਿ ਭਦਰ ਰਾਮ ਕੋਲ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ

ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ /ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਰੈਵੇਨਿਊ ਅਪੀਲੇਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਰੈਵੇਨਿਊ ਅਪੀਲੇਟ ਟ੍ਰਿਬਿਊਨਲ ਨੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਬੋਰਡ ਆਫ ਰੈਵੇਨਿਊ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ, ਜੋ ਕਿ 25.04.1989 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਨਾਲ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਅਧੀਨ ਕੰਪਾਉਂਡਿੰਗ ਫੀਸ ਦੀ ਅਦਾਇਗੀ 'ਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਕੰਪਾਉਂਡਿੰਗ ਦਾ ਲਾਭ ਦੇਣ ਦੁਆਰਾ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤੀ ਗਈ।

2.3 ਬੋਰਡ ਆਫ ਰੈਵੇਨਿਊ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹੁਕਮ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਜਵਾਬੀ – ਮੂਲ ਮੁਦਾਈ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੇ ਜੱਜ ਅੱਗੇ ਇੱਕ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੇ ਜੱਜ ਨੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਰਿਟ ਪਟੀਸ਼ਨ ਨੂੰ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੀ ਤਾਰੀਖ 15.09.1999 ਨਾਲ ਖਾਰਜ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਜਵਾਬੀ – ਮੂਲ ਮੁਦਾਈ ਨੇ ਉਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਅਤੇ ਚੁਣੌਤੀ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਦੁਆਰਾ ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਇਕਲੇ ਜੱਜ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ ਕਿ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ ਵਾਸੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਸਦੱਸ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਹੋਣ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਲੈਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਨੂੰ ਧਰਨਾ ਦਿੰਦਿਆਂ, ਡਿਵੀਜ਼ਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ, (1994) 5 SCC 244 ਵਿੱਚ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ।

2.4 ਹਾਈ ਕੋਰਟ ਦੀ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨਾਲ ਦੁਖੀ ਅਤੇ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟ ਹੋ ਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ - ਵਿਵਾਦਿਤ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਖਰੀਦਦਾਰ ਨੇ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਦਾਇਰ ਕੀਤੀ ਹੈ।

3.0 ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਜੋਰਦਾਰ ਢੰਗ ਨਾਲ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ – ਮੂਲ ਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਕੇਸ ਦੀ ਸਥਾਪਨਾ ਦੌਰਾਨ ਸਿਰਫ ਇਹੀ ਸੀ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰਾਂ ਵਿਚਕਾਰ ਵਿਕਰੀ ਕਰਨ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੀ ਪੂਰਵ ਆਗਿਆ ਦੀ ਗੈਰ-ਮੌਜੂਦਗੀ ਕਾਰਨ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਖਾਲੀ ਕਰਾਰ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ ਅਤੇ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਪੁਰਾਣ ਸਿੰਘ ਦੁਆਰਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਕਟ ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੁਆਰਾ ਲਗਾਏ ਗਏ ਪਾਬੰਦੀ ਨੂੰ ਪਾਰ ਕਰਨ ਲਈ ਵਰਤਿਆ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ – ਮੂਲ ਵਾਦੀ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ ਅਤੇ ਅਜਿਹੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਸਮਾਜ ਵਿਚ ਜਾਣਿਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਚੂੰਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿਚ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਸਧਾਰਣ ਸਥਿਤੀ ਦੇ ਨਿਰਧਾਰਣ ਲਈ ਕਦੇ ਵੀ ਉਚਿਤ / ਔਪਚਾਰਿਕ ਮੁੱਦਾ ਤਿਆਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਗਿਆ, ਪਰਿਆਪਤ ਸਬੂਤ ਪੇਸ਼ ਨਹੀਂ ਕੀਤੇ ਜਾ ਸਕੇ, ਹਾਲਾਂਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਪਿਤਾ – ਪੂਰਵਜ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਵਾਸੀ ਹਨ।

3.1 ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ 1983 ਦੇ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਵਿਚ ਧਾਰਾ 13ਏ ਨੂੰ ਸ਼ਾਮਲ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਜੋ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਅਧੀਨ ਲੋੜੀਂਦੀ ਆਗਿਆ ਦੇ ਬਿਨਾਂ ਕੀਤੇ ਗਏ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਸੰਯੋਜਨ ਅਤੇ ਨਿਯਮਤ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੰਦੀ ਹੈ, ਜੋ ਸੰਯੋਜਨ ਫੀਸ ਦੀ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਕੇ ਸਹੀ ਤਰੀਕੇ ਨਾਲ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿਚ ਰਾਜਸਵ ਬੋਰਡ ਦੁਆਰਾ ਸੋਧ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਹਨ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ – ਮੂਲ ਵਾਦੀ ਦੇ ਕੇਸ ਦਾ ਮੁੱਖ ਧਿਆਨ ਉਸ ਸਮੇਂ ਤੱਕ ਇਹ ਸੀ ਕਿ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਪਾਲਣਾ ਵਿਚ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਰਾਜਸਵ ਬੋਰਡ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਹੀ, ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ – ਮੂਲ ਵਾਦੀ ਨੇ ਧਿਆਨ ਰਾਜਸਥਾਨ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਵੱਲ ਸ਼ਿਫਟ ਕੀਤਾ।

3.2 ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਸੀ ਜਾਂ ਉਸਦਾ ਘਰ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਇਸ ਨਾਲ ਉਸਨੂੰ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਸਧਾਰਣ ਨਿਵਾਸੀ ਨਹੀਂ ਬਣਾਉਂਦਾ। ਇਸ

ਸੰਦਰਭ ਵਿੱਚ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਯਤਵ ਐਕਟ, 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(1) 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਉਸ ਪਹਿਲੂ 'ਤੇ ਹੋਰ ਜਾਂਚ ਦੀ ਲੋੜ ਸੀ/ਸੀ ਇਸ ਤੋਂ ਪਹਿਲਾਂ ਕਿ ਨਿਵਾਸ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਅੰਤਿਮ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

3.3 ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਏ ਵਕੀਲ ਨੇ ਵੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਮਾਣਪੱਤਰ ਦੇਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੀ ਰਿਪੋਰਟ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਪ੍ਰਮਾਣਪੱਤਰ ਦੇਣ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਦਾ ਹਵਾਲਾ ਦਿੱਤਾ ਹੈ।

3.4 ਹੁਣ ਜਿਹੜੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਕਾਰਵਾਈ ਕਮੇਟੀ ਦੇ ਫੈਸਲੇ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਉਸ ਬਾਰੇ ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਸਿਰਫ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਨੂੰ ਇੱਕ ਰਾਜ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਰਦਾ ਹੈ, ਜਿਸ ਨੇ ਮਾਈਗ੍ਰੇਟ ਕੀਤਾ ਅਤੇ ਕਿਤੇ ਵੀ ਇੱਕ ਅਜਿਹੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨੇ ਦੂਜੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਮਾਈਗ੍ਰੇਟ ਕੀਤਾ ਸੀ ਅਤੇ ਉਸ ਦੇ ਮੂਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵਾਪਸ ਆਉਣ ਦੇ ਸਮੇਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਉੱਠਾਈ ਗਈ ਅਤੇ ਵਿਵਾਦਿਤ ਕੀਤੀ ਗਈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲਾ। ਉਸ ਨੇ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਉਕਤ ਫੈਸਲਾ ਵੀ ਸਿਰਫ ਰੋਜ਼ਗਾਰ/ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੀ ਸਥਿਤੀ ਦੀ ਚਰਚਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਖਰੀਦ ਜਾਂ ਵੇਚਣ ਨੂੰ ਨਹੀਂ ਵੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ।

3.5 ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਖਰੀਦ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਧਨ ਨਾਲ ਹੈ ਜਾਂ ਕਾਨੂੰਨੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਤੋਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਜ਼ਰੂਰੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਰਾਜ ਦੀ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸੀਮਾਵਾਂ ਦੀ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਅਤੇ ਇਹ ਮੂਲ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਆਜ਼ਾਦ ਕਾਰਵਾਈ ਹੈ ਜੋ ਖੁੱਲ੍ਹੇ ਬਾਜ਼ਾਰ ਵਿੱਚ ਤੈਅ ਕੀਤੀ ਗਈ ਹੈ, ਸਿਰਫ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਇਸ ਦੇ ਨਿਰਵਾਹ ਦੇ ਢੰਗ ਦੀ ਹੱਦ ਤੱਕ ਨਿਯਮਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਆਪਣੇ ਖੁਦ ਦੇ ਕਮਾਏ ਧਨ ਨਾਲ ਖਰੀਦੀ ਗਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

3.6 ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਦਈ – ਮੂਲ ਵਾਦੀ ਵੀ 1972 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਨੂੰ 1977 ਵਿੱਚ ਪਹਿਲੀ ਵਾਰ 5 ਸਾਲਾਂ ਬਾਅਦ ਸਵਾਲ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਤੱਥ ਆਪਣੇ ਆਪ ਵਿੱਚ ਮੁੱਦਈ – ਮੂਲ ਵਾਦੀ ਦੀ ਮਾਲਾ ਫਾਈਡਜ਼ ਅਤੇ ਕਾਨੂੰਨ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਿਆ ਦੇ ਦੁਰੁਪਯੋਗ ਨੂੰ ਦਰਸਾਉਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਜੋ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਉਸ ਦੀ ਜਾਇਜ਼ ਜ਼ਮੀਨ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕੇ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੁੱਦਈ – ਮੂਲ ਵਾਦੀ ਨੇ ਮਿਲੀ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਨੂੰ ਸਾਰੇ ਸਮੇਂ ਰੱਖਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 13A ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਕੰਪਾਉਂਡਿੰਗ ਫੀਸ ਜਮ੍ਹਾਂ ਕਰਵਾਈ ਹੈ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਸ ਨੂੰ ਆਪਣੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਲਾਭ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਣ ਦੌਰਾਨ, ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਚੁਣੌਤੀਯੋਗ ਫੈਸਲੇ ਅਤੇ ਆਦੇਸ਼ ਨੂੰ ਰੱਦ ਅਤੇ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

4. ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਿਸ ਕ੍ਰਿਸਟੀ ਜੈਨ, ਜੋ ਕਿ ਜਵਾਬਦੇਹ - ਮੂਲ ਮੁਦਾਈ ਦੀ ਤਰਫੋਂ ਪੇਸ਼ ਹੋਣ ਵਾਲੀ ਸਿੱਖਿਅਤ ਵਕੀਲ ਹਨ, ਦੁਆਰਾ ਜ਼ੋਰਦਾਰ ਵਿਰੋਧ ਕੀਤਾ ਜਾ ਰਿਹਾ ਹੈ।

4.1 ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੀ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੈ ਅਤੇ ਉੱਥੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਲਾਭ ਦਾਵਾ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੀ 01.11.2018 ਦੀ ਤਾਰੀਖ ਵਿੱਚ ਰੰਜਨਾ ਕੁਮਾਰੀ ਬਨਾਮ ਰਾਜ ਉੱਤਰਾਖੰਡ ਅਤੇ ਹੋਰਾਂ ਵਿੱਚ ਸਿਵਲ ਅਪੀਲ ਨੰਬਰ 8425/2013 ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਣਯੋਗ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਦੁਆਰਾ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਦੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ, ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਮਾਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਡੀਨ, ਗੋਥ ਜੀ.ਐਸ. ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਹੋਰ, (1990) 3 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 130 ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ

ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ) ਵਿੱਚ ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ, ਉਹੀ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਇੱਕ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਰਾਜ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਕਾਨੂੰਨ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ ਨੂੰ ਲਾਗੂ ਕਰਦਿਆਂ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ ਤੇ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਮਨਜ਼ੂਰ ਕੀਤਾ ਹੈ ਅਤੇ ਸਹੀ ਤੌਰ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ ਵਾਸੀ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਹੈ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਲਾਭ ਦਾਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਜਵਾਬਦੇਹ - ਮੁਦਾਈ ਅਤੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵਿਚਕਾਰ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4.2 ਇਹ ਵੀ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਪਰੋਕਤ ਮੁੱਦਾ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਕੇਸ ਬੀਰ ਸਿੰਘ ਬਨਾਮ ਦਿੱਲੀ ਜਲ ਬੋਰਡ, (2018) 10 ਐਸ.ਸੀ.ਸੀ. 312 (ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 34) ਵਿੱਚ ਵੀ ਕਵਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਵਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਦਖਲਅੰਦਾਜੀ ਦੀ ਕੋਈ ਲੋੜ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਦੋਂ ਕਿ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 136 ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀਆਂ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ।

4.3 ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਮੁਕੱਦਮਾ ਜਵਾਬੀ - ਅਸਲ ਮੁਦਾਈ ਵੱਲੋਂ ਖਾਲੀ ਕਰਵਾਉਣ ਅਤੇ 21.06.1972 ਦੀ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਅਵੈਧ ਐਲਾਨਣ ਲਈ ਦਾਇਰ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਿਉਂਕਿ ਇਹ ਰਾਜਸਥਾਨ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਜਮੀਨ ਨੂੰ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਵੱਲੋਂ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਗੈਰ-ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਸੀ, ਭਦਰ ਰਾਮ ਦੇ ਨਾਮ 'ਤੇ ਖਰੀਦਿਆ ਗਿਆ ਸੀ ਜਦੋਂ ਜਵਾਬੀ – ਅਸਲ ਮੁਦਾਈ ਨੇ ਆਪਣੇ ਮੈਡੀਕਲ ਇਲਾਜ ਲਈ ਉਸ ਤੋਂ ਕੁਝ ਪੈਸੇ ਉਧਾਰ ਲਏ ਸਨ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਕਹਿਣਾ ਸੰਭਵ ਹੈ ਕਿ ਇਹ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਵੀ ਹੈ। ਇਹ ਹੋਰ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਾ ਨਹੀਂ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਬੈਨਾਮੇ ਵਿੱਚ, ਉਸਦਾ ਪਤਾ ਪਿੰਡ ਬੁਰਾਜਵਾਲਾ, ਤਹਿਸੀਲ, ਫਾਜਿਲਕਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ ਅਤੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਿਊਟੇਸ਼ਨ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਉਸਦਾ ਪਤਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੀ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕ੍ਰਾਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਦਾਸਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੈ। ਇਹ ਉਸ ਦੁਆਰਾ ਸੈੱਟ ਅੱਪ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਮਾਮਲਾ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਮਾਈਗ੍ਰੇਟ ਹੋ ਗਿਆ ਸੀ।

4.4 ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਸਿਰਫ ਇਸ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਾ ਰਹਿਣ ਵਾਲਾ ਹੋਣ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਦਾਦਾ ਦੀ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਜਮੀਨ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਜਮੀਨ ਰੱਖਣਾ ਇਸ ਨਤੀਜੇ ਤੱਕ ਨਹੀਂ ਲੈ ਜਾਂਦਾ ਕਿ ਵਿਅਕਤੀ ਉਸ ਰਾਜ ਦਾ ਸੰਬੰਧਿਤ ਹੈ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਜਨਮ ਦਾ ਕੋਈ ਸਬੂਤ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ।

4.5 ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂਕ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਭਦਰ ਰਾਮ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਲਈ ਬੇਨਾਮੀ ਧਾਰਕ ਸੀ ਜੋ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਨਹੀਂ ਸੀ। ਜਮੀਨ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਈ ਗਈ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਤੌਰ 'ਤੇ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦਾ ਹੈ। ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਨੇ ਇਹ ਵੀ ਦੇਖਿਆ ਕਿ ਕਬਜ਼ਾ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਦੇ ਨਾਲ ਸੀ ਜਦੋਂ ਅਧਿਕਾਰੀ ਜਵਾਬੀ – ਅਸਲ ਮੁਦਾਈ ਨੂੰ ਕਬਜ਼ਾ ਦੇਣ ਲਈ ਗਏ ਸਨ ਸਿੱਖਿਆ ਪ੍ਰਾਪਤ ਟ੍ਰਾਇਲ ਕੋਰਟ ਦੁਆਰਾ ਪਾਸ ਕੀਤੇ ਗਏ ਆਦੇਸ਼ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਇਸ ਲਈ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਹੈ।

4.6 ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂਕ ਰੈਵੇਨਿਊ ਬੋਰਡ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਧਾਰਾ 13 ਏ

ਅਧੀਨ ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦੇ ਸਕਿਆ ਸੀ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਲਾਭ ਸਿਰਫ ਉਸ ਸਮੇਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇ ਅੰਤਰਣੀ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੋਵੇ। ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਅੰਤਰਣੀ – ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਮਿਲਾਪ ਦਾ ਲਾਭ ਨਹੀਂ ਦਿੱਤਾ ਜਾ ਸਕਿਆ ਸੀ। ਮਿਲਾਪ ਦੀ ਆਗਿਆ ਸਿਰਫ ਰਾਜ ਸਰਕਾਰ ਵੱਲੋਂ ਹੀ ਦਿੱਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ ਹੈ ਨਾ ਕਿ ਰੈਵੇਨਿਊ ਬੋਰਡ ਵੱਲੋਂ। ਇਹ ਦਾਸਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਭਾਵੇਂਕ ਧਾਰਾ 13ਏ ਅਧੀਨ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ 13.06.1987 ਤੱਕ ਲਾਗੂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਜਦਕਿ ਬੋਰਡ ਨੇ ਇਸ ਨੂ ਇਸ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕੀਤੀ ਹੈ 25.04.1989 ਨੂੰ, ਜੋ ਕਿ ਸਮਾਂ ਸੀਮਾ ਤੋਂ ਪਰੇ ਹੈ।

ਉਪਰੋਕਤ ਦਲੀਲਾਂ ਦੇਣ ਅਤੇ ਉਪਰੋਕਤ ਫੈਸਲਿਆਂ 'ਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਹ ਅਰਦਾਸ ਕੀਤੀ ਜਾਂਦੀ ਹੈ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕੀਤਾ ਜਾਵੇ।

5. ਸੰਬੰਧਿਤ ਪਾਰਟੀਆਂ ਦੇ ਵਕੀਲਾਂ ਨੇ ਲੰਬਾਈ ਨਾਲ ਸੁਣਿਆ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਵਿਚਾਰਣ ਲਈ ਪੇਸ਼ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਛੋਟਾ ਸਵਾਲ ਹੈ, ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਸੌਦਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕੋਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਅਤੇ ਗ਼ੈਰਕਾਨੂੰਨੀ ਸੀ ਜਾਂ ਨਹੀਂ, ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੀ?

6. ਇਹ ਗੱਲ ਵਿਵਾਦ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਕਿ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਈ ਜ਼ਮੀਨ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਦੇ ਅੰਦਰ ਸਥਿਤ ਹੈ। ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਆਈ ਜ਼ਮੀਨ ਨੂੰ ਇੱਕ ਚੁਨੀਲਾਲ – ਜਵਾਬੀ – ਮੂਲ ਮੁਦਈ ਦੇ ਪਿਤਾ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਬੇਜ਼ਮੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ, ਨੂੰ ਅਲਾਟ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਜਵਾਬੀ – ਮੂਲ ਮੁਦਈ ਅਨੁਸਾਰ, ਉਕਤ ਚੁਨੀਲਾਲ ਨੇ ਇੱਕ ਪੁਰਾਣ ਸਿੰਘ (ਜੱਟ - ਉੱਚੀ ਜਾਤੀ) ਤੋਂ 5000 ਰੁਪਏ ਉਧਾਰ ਲਏ ਸਨ ਅਤੇ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀਕਰਨ ਦੇ ਬਹਾਨੇ ਨਾਲ, ਉਕਤ ਪੁਰਾਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਧੋਖੇ ਨਾਲ ਚੁਨੀਲਾਲ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਭਾਦਰ ਰਾਮ, ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਵਾਸੀ, ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ 'ਤੇ ਦਸਤਖਤ ਕਰਨ ਲਈ ਮਜਬੂਰ ਕੀਤਾ। ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ, ਜਵਾਬੀ – ਮੂਲ ਮੁਦਈ ਅਨੁਸਾਰ, ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਉਕਤ ਪੁਰਾਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਕਤ ਪੁਰਾਣ ਸਿੰਘ ਨੇ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਇੱਥੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਭਾਦਰ ਰਾਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਕਰਵਾਇਆ, ਜੋ ਕਿ ਪੰਜਾਬ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ (ਪੰਜਾਬ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ) ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਵਿਅਕਤੀ ਸੀ। ਜਵਾਬੀ – ਮੂਲ ਮੁਦਈ ਅਨੁਸਾਰ, ਸਾਰਾ ਸਮਾਂ, ਜ਼ਮੀਨ ਉਕਤ ਪੁਰਾਣ ਸਿੰਘ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਨਹੀਂ ਸੀ ਅਤੇ ਜਦੋਂ ਅਦਾਲਤ ਦੁਆਰਾ ਫੈਸਲਾ ਅਤੇ ਹੁਕਮ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਜਦੋਂ ਕਬਜ਼ਾ ਜਵਾਬੀ – ਮੂਲ ਮੁਦਈ ਨੂੰ ਸੌਂਪਿਆ ਗਿਆ, ਤਾਂ ਕਬਜ਼ਾ ਪੁਰਾਣ ਸਿੰਘ ਕੋਲ ਹੀ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਨਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਕੋਲ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਇਹ ਜਵਾਬੀ – ਮੂਲ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਭਾਦਰ ਰਾਮ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਸੌਦਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕੋਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸੀ। ਇਹ ਵੀ ਜਵਾਬੀ – ਮੂਲ ਮੁਦਈ ਵੱਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਵਿਕਰੀ ਦਾ ਸੌਦਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਵੀ ਸੀ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਅਨੁਸਾਰ ਅਪੀਲਕਰਤਾ – ਭਾਦਰ ਰਾਮ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਿਤ ਸੀ ਅਤੇ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ ਸਥਾਈ ਵਾਸੀ ਸੀ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਣ ਕਾਰਨ, ਉਸਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਇਹ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਦਾਅਵਾ ਸੀ ਕਿ ਉਹ ਰਾਜਸਥਾਨ ਵਿੱਚ ਆਇਆ ਹੈ ਅਤੇ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਦਾਦਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਸਨ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਹ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਦਾ ਸਥਾਈ ਵਾਸੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ।

6.1 ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਇੱਥੇ - ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ - ਪ੍ਰਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਦੀ ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਖਰੀਦਦਾਰ, ਜੋ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਥਿਤ ਹੈ, ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਾ ਸਧਾਰਣ ਨਿਵਾਸੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਹੈ ਕਿ ਬੈਨਾਮਾ ਵਿੱਚ, ਉਸਦਾ ਪਤਾ ਵਿਲੇਜ ਬੁਰਜਵਾਲਾ, ਤਹਿਸੀਲ ਫਜਿਲਕਾ, ਜ਼ਿਲ੍ਹਾ ਫਿਰੋਜ਼ਪੁਰ, ਪੰਜਾਬ ਵਜੋਂ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਮਿਊਟੇਸ਼ਨ ਰਿਕਾਰਡ ਵਿੱਚ ਵੀ, ਉਸਦਾ ਪਤਾ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਹੀ ਦਿਖਾਇਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਕ੍ਰਾਸ ਪ੍ਰੀਖਿਆ ਵਿੱਚ, ਉਸ ਨੇ ਮੰਨਿਆ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਪੰਜਾਬ ਦਾ ਨਿਵਾਸੀ ਹੈ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਮੂਲ ਮੁਦਾਈ ਅਨੁਸਾਰ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਉਸਦੇ ਦਾਦਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਸਨ, ਉਹ ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਾ ਸਧਾਰਣ ਨਿਵਾਸੀ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਉਪਰੋਕਤ ਨੂੰ ਸਵੀਕਾਰਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਉਸਦੇ ਦਾਦਾ ਅਤੇ ਪਿਤਾ ਨੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਖੇਤੀਬਾੜੀ ਦੀਆਂ ਜ਼ਮੀਨਾਂ ਖਰੀਦੀਆਂ ਸਨ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦਾ ਸਧਾਰਣ ਨਿਵਾਸੀ

ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ।

'ਸਧਾਰਣ ਨਿਵਾਸੀ' ਨੂੰ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਐਕਟ, 1950 ਅਧੀਨ ਪਰਿਭਾਸ਼ਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਲੋਕ ਪ੍ਰਤੀਨਿਧਤਵ ਐਕਟ, 1950 ਦੀ ਧਾਰਾ 20(1) ਅਨੁਸਾਰ, 'ਸਧਾਰਣ ਨਿਵਾਸੀ' ਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਕਿਸੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਕੇਵਲ ਇਸ ਆਧਾਰ ਉੱਤੇ ਕਿਸੇ ਹਲਕੇ ਵਿੱਚ ਸਧਾਰਣ ਨਿਵਾਸੀ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾਵੇਗਾ ਕਿ ਉਹ ਉੱਥੇ ਕਿਸੇ ਰਿਹਾਇਸ਼ੀ ਘਰ ਦਾ ਮਾਲਕ ਹੈ, ਜਾਂ ਉਸ ਦੇ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਹੈ। ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਦਿੱਤੇ ਗਏ ਦਸਤਾਵੇਜ਼ੀ ਸਬੂਤਾਂ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਧਾਰਾ ਵਿੱਚ ਲਿਆਂਦਿਆਂ, ਇਹ ਨਹੀਂ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਦਾ ਸਧਾਰਣ / ਸਥਾਈ ਨਿਵਾਸੀ ਹੈ।

7. ਹੁਣ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਸੌਦਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ, ਇਸ ਬਾਰੇ ਵਿੱਚ ਧਿਆਨ ਦੇਣਯੋਗ ਹੈ ਕਿ ਰਾਜਸਥਾਨ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਨੁਸਾਰ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਇੱਕ ਮੈਂਬਰ ਵੱਲੋਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਮੈਂਬਰ ਨਾ ਹੋਣ ਵਾਲੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ, ਗਿਫਟ ਜਾਂ ਵਸੀਅਤ ਉੱਤੇ ਪਾਬੰਦੀ ਹੈ। ਅਜਿਹੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਅਤੇ ਮਕਸਦ ਨੂੰ ਦੇਖਦਿਆਂ, ਇਹ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਇਹ ਸੁਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਕਿ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਸਦੱਸ ਜੋ ਉਸੇ ਰਾਜ ਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਉਹ ਸਬੰਧਿਤ ਹੈ, ਯਾਨੀ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਰੱਖਿਆ ਕੀਤੀ ਜਾਵੇ। ਪੰਜਾਬ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਤੇ ਕੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਸੌਦਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਅਧੀਨ ਪਾਬੰਦੀ ਤੋਂ ਬਚਾਇਆ ਜਾ ਸਕਦਾ ਸੀ ਹੁਣ ਰੈਸ ਇੰਟੇਗਰਾ ਨਹੀਂ ਹੈ। ਮਾਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਰਾਓ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 10 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

"10. ਇਹ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਆਪਣੀ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਉਸ ਸਮੇਂ ਨਹੀਂ ਛੱਡਦਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਇੱਕ ਬਿਹਤਰ ਜਾਂ ਹੋਰ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਆਜ਼ਾਦ ਅਤੇ ਉਦਾਰ ਮਾਹੌਲ ਵਿੱਚ ਹਿਜਰਤ ਕਰਦਾ ਹੈ। ਪਰ ਜੇਕਰ ਕਾਫੀ ਲੰਬਾ ਸਮਾਂ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਤਰੱਕੀਯੋਗ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਬਿਤਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਤਾਂ ਉਸ ਸਮਾਜਿਕ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦਾ ਸਦੱਸ ਹੋਣ ਕਾਰਨ ਝੱਲੇ ਜਾਂਦੇ ਰੁਕਾਵਟਾਂ ਅਤੇ ਅਡਚਣਾਂ ਦਾ ਸਿਲਸਿਲਾ ਜਾਰੀ ਨਹੀਂ ਰਹਿੰਦਾ ਅਤੇ ਇੱਕ ਮਨੁੱਖ ਜਾਂ ਔਰਤ ਜਾਂ ਮੁੰਡਾ ਜਾਂ ਕੁੜੀ ਦੀ ਕੁਦਰਤੀ ਪ੍ਰਤਿਭਾ ਨੂੰ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਪ੍ਰਫੁੱਲਿਤ ਹੋਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਦਾ ਹੈ। ਇਹ, ਹਾਲਾਂਕਿ, ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਾਯੋਜਨ ਦੀਆਂ ਸਮੱਸਿਆਵਾਂ ਹਨ ਅਰਥਾਤ ਕਿਸ ਹੱਦ ਤੱਕ ਸਮਾਜਿਕ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਖੇਤਰ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਅਤੇ ਕਿੰਨੇ ਸਮੇਂ ਲਈ ਹੋਰਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਬਣਾਇਆ ਜਾਵੇ ਇਹ ਇੱਕ ਨਾਜ਼ੁਕ ਸਮਾਜਿਕ ਸਮਾਯੋਜਨ ਦਾ ਮਾਮਲਾ ਹੈ। ਇਹਨਾਂ ਨੂੰ ਦੇਸ਼ ਦੀ ਅਖੰਡਤਾ ਦੇ ਮੋਜ਼ੇਕ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸੰਤੁਲਿਤ ਕੀਤਾ ਜਾਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਵੀ ਸੈਕਸ਼ਨ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰਾ ਜਾਂ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਹਿੱਸੇ ਨੂੰ ਹੋਰ ਭਾਈਚਾਰੇ ਜਾਂ ਭਾਗ ਨਾਲ ਨੁਕਸਾਨ ਜਾਂ ਅਸੰਤੁਸ਼ਟੀ ਦਾ ਕਾਰਨ ਨਾ ਬਣਾਏ। ਦੇਸ਼ ਦੇ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਖੇਤਰ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਣ ਦੇ ਨਾਲ ਅਤੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਬਣਨ ਲਈ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਪਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਉਹ ਲੋਕ ਜੋ ਹੋਰ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਜਾਂਦੇ ਹਨ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਵੀ ਯਕੀਨੀ ਬਣਾਉਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਸ ਭਾਈਚਾਰੇ ਦੇ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨੁਕਸਾਨਦੇਹ ਅਤੇ ਅਯੋਗ ਲੋਕਾਂ ਲਈ ਰਸਤਾ ਬਣਾਉਣ ਜੋ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਅਡਚਣਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਦੇ ਹਨ। ਦੂਜੇ ਸ਼ਬਦਾਂ ਵਿੱਚ, ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਕਹੋ ਆਂਧਰਾ ਪ੍ਰਦੇਸ਼ ਦੀਆਂ ਜ਼ਰੂਰੀ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ ਜੋ ਹੋਰ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਦੇ ਵਿਚਕਾਰ ਸੰਤੁਲਿਤ ਹੈ। ਪਰ ਇਸੇ ਤਰ੍ਹਾਂ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੀਆਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ, ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦੀ ਲੋੜ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਹੋਰ ਭਾਈਚਾਰਿਆਂ ਨਾਲ ਸੰਤੁਲਨ ਵਿੱਚ ਹੋਣੀ ਚਾਹੀਦੀ ਹੈ। ਇਹ ਸਮੱਸਿਆ ਨਾਲ ਨਿਪਟਣ ਦਾ ਮੂਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਹੋਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਕੋਈ ਇਸ ਮੂਲ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀਕੋਣ ਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਦਾ ਨਿਰਧਾਰਨ ਮੁਸ਼ਕਲ ਨਹੀਂ ਬਣਦਾ।"

ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਫੈਸਲਾ ਕਰਦਿਆਂ, ਇਸ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ ਕਿ ਕੁਝ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਸਮਾਜਿਕ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਦਾ ਸਾਹਮਣਾ ਕਰਨਾ ਪਿਆ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਲਈ ਸੁਵਿਧਾਵਾਂ ਨਹੀਂ ਸੀਂ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਵਿੱਚ ਉਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਬਰਾਬਰ ਬਣਾਉਣ ਲਈ ਜਿੱਥੇ ਉਹ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੁੱਖੀ ਹੋਏ ਹਨ ਅਤੇ ਵਿਕਾਸ ਦੀ ਹਾਲਤ ਵਿੱਚ ਹਨ, ਉਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਿਜ਼ਰਵੇਸ਼ਨ ਜਾਂ ਸੁਰੱਖਿਆ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇ ਤਾਂ ਕਿ ਉਹ ਹੋਰ ਫਾਇਦੇਮੰਦ ਜ

7.1 ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਨ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਮਾਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਰਾਓ (ਸੁਪਰਾ) ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਹ ਸਵਾਲ ਉੱਠਿਆ ਕਿ ਕੀ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਕਿਸੇ ਖਾਸ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਜਨਜਾਤੀ ਦਾ ਸਦੱਸ ਹੈ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਰਾਜ ਏ 'ਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਹੈ, ਰਾਜ ਬੀ 'ਚ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜਿੱਥੇ ਇੱਕੋ ਨਾਮ ਵਾਲੀ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਜਨਜਾਤੀ ਨੂੰ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਉਸ ਰਾਜ ਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਕੀ ਉਹ ਵਿਅਕਤੀ ਰਾਜ ਬੀ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦੇ ਲੋਕਾਂ ਨੂੰ ਮਿਲਣ ਵਾਲੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਕਰਨ ਦੇ ਯੋਗ ਹੋਵੇਗਾ? ਇਹ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਕੋਈ ਵਿਅਕਤੀ ਜੋ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ/ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਦਾ ਸਦੱਸ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਸਥਾਈ ਜਾਂ ਸਧਾਰਣ ਵਾਸੀ ਹੈ, ਉਸ ਨੂੰ ਰੋਜਗਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਆਦਿ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਆਪਣੇ ਆਪਣੂੰ ਮਾਈਗ੍ਰੇਟ ਕਰਨ 'ਤੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਨਹੀਂ ਮੰਨਿਆ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ ਨੰਬਰ 3 ਅਤੇ 16 ਵਿੱਚ ਇਹ ਦੇਖਿਆ ਅਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ:

“3. ਅਨੁਚਿੱਤ 341 ਅਤੇ 342 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਦੇ ਸਪਸ਼ਟ ਪਾਠ ਤੋਂ ਇਹ ਸਪਸ਼ਟ ਹੈ ਕਿ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੀ ਸ਼ਕਤੀ ਇਸ ਗੱਲ ਤੱਕ ਸੀਮਤ ਹੈ ਕਿ ਉਹ ਉਹ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕਰੇ ਜੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਕਿਸੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਖੇਤਰ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਵਜੋਂ ਮੰਨੀਆਂ ਜਾਣਗੀਆਂ। ਇੱਕ ਵਾਰ ਜਦੋਂ ਅਨੁਚਿੱਤ 341 ਅਤੇ 342 ਦੀ ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਇੱਕ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਜਾਰੀ ਹੋ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਤਾਂ ਸੰਸਦ ਕਾਨੂੰਨ ਦੁਆਰਾ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਕੋਈ ਵੀ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਜਨਜਾਤੀ ਸ਼ਾਮਲ ਜਾਂ ਬਾਹਰ ਕਰ ਸਕਦੀ ਹੈ, ਪਰ ਉਸ ਸੀਮਤ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਛੱਡ ਕੇ, ਧਾਰਾ (1) ਅਧੀਨ ਜਾਰੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਵੀ ਬਾਅਦ ਵਾਲੀ ਨੋਟੀਫਿਕੇਸ਼ਨ ਦੁਆਰਾ ਵੇਰਵਾ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਧਿਆਨ ਦੇਣ ਯੋਗ ਗੱਲ ਇਹ ਹੈ ਕਿ ਜਾਤੀਆਂ ਜਾਂ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਖੇਤਰ। ਇਸਦਾ ਮਤਲਬ ਹੈ ਕਿ ਇੱਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਕਬੀਲਾ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜੇਕਰ ਇਹ ਉਸ ਰਾਜ ਜਾਂ ਕੇਂਦਰ ਸ਼ਾਸਿਤ ਖੇਤਰ ਲਈ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੋਵੇ ਜਿਸ ਲਈ ਇਹ ਨਿਰਧਾਰਿਤ ਹੈ। ਇਹ ਸਬੰਧਿਤ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨ ਹਨ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨਾਲ ਅਸੀਂ ਇਸ ਪਟੀਸ਼ਨ ਵਿੱਚ ਕੀਤੀ ਗਈ ਸ਼ਿਕਾਇਤ ਦਾ ਨਿਪਟਾਰਾ ਕਰਦੇ ਸਮੇਂ ਸਬੰਧਿਤ ਹੋਵਾਂਗੇ।”

“16. ਅਸੀਂ ਕਿਸੇ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਨੂੰ ਨਿਸ਼ਚਿਤ ਕਰਨ ਲਈ ਉਹ ਵਿਚਾਰ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰ ਸਕਦੇ ਹਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਦੀ ਸੂਚੀ ਵਿੱਚ ਸ਼ਾਮਲ ਕਰਨ ਲਈ ਜਾਤ ਜਾਂ ਕਬੀਲਾ ਜਾਂ ਵਰਗ/ ਕਿਸੇ ਦਿੱਤੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਪਛੜੀਆਂ ਸ਼੍ਰੇਣੀਆਂ ਨਿਰਭਰ ਹੋਣਗੀਆਂ ਨੁਕਸਾਨਾਂ ਅਤੇ ਸਮਾਜਿਕ ਮੁਸ਼ਕਲਾਂ ਦੀ ਪ੍ਰਕਿਰਤੀ ਅਤੇ ਹੱਦ ਬਾਰੇ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਸ ਜਾਤੀ, ਕਬੀਲੇ ਜਾਂ ਵਰਗ ਦੁਆਰਾ ਪੀੜਤ ਹੈ ਜੋ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਨਹੀਂ ਹੈ ਜਿਸ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹਨ ਪਰਵਾਸ ਕਰ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਤਫ਼ਾਕ ਨਾਲ ਇਹ ਵੀ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ ਕਿ ਕੋਈ ਜਾਤ ਜਾਂ ਕਬੀਲਾ ਹੋਵੇ ਇੱਕੋ ਹੀ ਨਾਮਕਰਨ ਦੋ ਰਾਜਾਂ ਵਿੱਚ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਰ ਵਿਚਾਰ ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਦੇ ਆਧਾਰ 'ਤੇ ਉਹ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤੇ ਗਏ ਹਨ ਬਿਲਕੁਲ ਵੱਖਰਾ ਹੋ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਸ ਲਈ ਇਹ ਵੀ ਦੇ ਨੁਕਸਾਨ ਦੀ ਡਿਗਰੀ ਵੱਖ-ਵੱਖ ਤੱਤ ਜੋ ਨਿਰਧਾਰਨ ਲਈ ਇੰਪੁੱਟ ਬਣਾਉਂਦੇ ਹਨ ਵੀ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਵੱਖਰਾ ਹੋਵੇ। ਇਸ ਲਈ, ਕੇਵਲ ਇੱਕ ਦਿੱਤੀ ਜਾਤ ਦੇ ਕਾਰਨ ਰਾਜ A ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਤੌਰ 'ਤੇ ਨਿਰਧਾਰਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਜ਼ਰੂਰੀ ਨਹੀਂ ਹੈ ਮਤਲਬ ਕਿ ਜੇ ਕੋਈ ਹੋਰ ਜਾਤੀ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਨਾਮ ਇੱਕੋ ਜਿਹਾ ਹੈ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਸਾਬਕਾ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਵਿਅਕਤੀ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਸੇ ਮੈਂਬਰ ਲਈ ਪ੍ਰਵਾਨਿਤ ਅਧਿਕਾਰਾਂ, ਵਿਸ਼ੇਸ਼ ਅਧਿਕਾਰਾਂ ਅਤੇ ਲਾਭਾਂ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਬਾਅਦ ਵਾਲੇ ਰਾਜ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ "ਦੇ ਉਦੇਸ਼ਾਂ ਲਈ ਇਹ ਸੰਵਿਧਾਨ"। ਇਹ ਇੱਕ ਪਹਿਲੂ ਹੈ ਜਿਸਨੂੰ ਧਿਆਨ ਵਿੱਚ ਰੱਖਣਾ ਚਾਹੀਦਾ ਹੈ ਅਤੇ ਜੋ ਕਿ ਸੰਵਿਧਾਨ ਨਿਰਮਾਤਾਵਾਂ ਦੇ ਦਿਮਾਗ ਵਿੱਚ ਬਹੁਤ ਜ਼ਿਆਦਾ ਸੀ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਧਾਰਾ 341 ਅਤੇ 342 ਦੀ ਭਾਸ਼ਾ ਦੀ ਚੋਣ ਤੋਂ ਸਪੱਸ਼ਟ ਹੁੰਦਾ ਹੈ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ. ਇਸੇ ਲਈ ਇੱਕ ਸਵਾਲ ਦੇ ਜਵਾਬ ਵਿੱਚ ਸ ਜੈਪਾਲ ਸਿੰਘ, ਡਾ: ਅੰਬੇਡਕਰ ਨੇ ਹੇਠਾਂ ਦਿੱਤੇ ਜਵਾਬ ਦਿੱਤੇ:

“ਉਸਨੇ ਮੈਨੂੰ ਇੱਕ ਹੋਰ ਸਵਾਲ ਪੁੱਛਿਆ ਅਤੇ ਉਹ ਇਹ ਸੀ। ਮਾਨ ਲਵੋ ਕਿ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਇੱਕ ਆਦਿਵਾਸੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿੰਦਾ ਹੈ, ਭਾਰਤ ਦੇ ਖੇਤਰ ਦੇ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਹਿੱਸੇ ਵਿੱਚ ਜਾ ਕੇ ਬਸ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜੋ ਕਿ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਅਤੇ ਆਦਿਵਾਸੀ ਖੇਤਰ ਦੋਨੋਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਹੈ, ਕੀ ਉਹ ਸਥਾਨਕ ਸਰਕਾਰ ਤੋਂ, ਜਿਸ ਦੇ ਅਧਿਕਾਰ ਖੇਤਰ

ਵਿੱਚ ਉਹ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇਗਾ, ਉਹੀ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਮੰਗ ਸਕਦਾ ਹੈ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੋਵੇਗਾ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਆਦਿਵਾਸੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ? ਮੇਰੇ ਲਈ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦਾ ਜਵਾਬ ਦੇਣਾ ਮੁਸ਼ਕਲ ਹੈ। ਜੇਕਰ ਇਹ ਮਾਮਲਾ ਉਨ੍ਹਾਂ ਥਾਵਾਂ ਤੇ ਉਠਾਇਆ ਜਾਂਦਾ ਹੈ ਜਿੱਥੇ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕਰਨ ਦਾ ਅਧਿਕਾਰ ਹੈ, ਅਸੀਂ ਜ਼ਰੂਰ ਕੁਝ ਜਵਾਬ ਦੇ ਸਕਾਂਗੇ ਇਸ ਸਵਾਲ ਦੇ ਰੂਪ ਵਿੱਚ ਇਸ ਸੰਵਿਧਾਨ ਵਿੱਚ ਕੁਝ ਧਾਰਾ ਦੇ ਕੇ।" ਪਰ ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਸੰਵਿਧਾਨ ਖੜਾ ਹੈ, ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਕਬੀਲੇ ਦਾ ਮੈਂਬਰ ਜੋ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਆਦਿਵਾਸੀ ਖੇਤਰ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਜਾਂਦਾ ਹੈ, ਜ਼ਰੂਰ ਉਹ ਵਿਸ਼ੇਸ਼ਾਧਿਕਾਰ ਨਾਲ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕੇਗਾ ਜਿਸ ਦਾ ਉਹ ਹੱਕਦਾਰ ਹੈ ਜਦੋਂ ਉਹ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰ ਜਾਂ ਆਦਿਵਾਸੀ ਖੇਤਰ ਵਿੱਚ ਰਹਿ ਰਿਹਾ ਹੋਵੇ। ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੈਂ ਦੇਖ ਸਕਦਾ ਹਾਂ, ਇਹ ਵਿਅਵਹਾਰਿਕ ਤੌਰ ਤੇ ਅਸੰਭਵ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿ ਆਦਿਵਾਸੀ ਖੇਤਰਾਂ ਜਾਂ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਖੇਤਰਾਂ ਲਈ ਲਾਗੂ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਨੂੰ ਉਨ੍ਹਾਂ ਖੇਤਰਾਂ ਤੋਂ ਬਾਹਰ ਲਾਗੂ ਕਰਨਾ ਜੋ ਇਨ੍ਹਾਂ ਦੁਆਰਾ ਢੱਕੇ ਨਹੀਂ ਗਏ ਹਨ.....

ਇਸ ਬਿਆਨ ਉੱਤੇ ਭਰੋਸਾ ਕਰਦਿਆਂ ਸੰਵਿਧਾਨ ਪੀਠ ਨੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਕਿ ਬਿਨੈਕਾਰ ਨੂੰ ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਵਿੱਚ ਦਾਖਲਾ ਲੈਣ ਦਾ ਹੱਕਦਾਰ ਨਹੀਂ ਸੀ ਕਿਉਂਕਿ ਉਹ ਆਪਣੇ ਮੂਲ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦਾ ਸੀ।

8. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਪੂਰੀ ਤਾਕਤ ਨਾਲ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ। ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਦਲੀਲ ਕਿ ਕਿਹਾ ਗਿਆ ਫੈਸਲਾ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਉੱਤੇ ਲਾਗੂ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ ਕਿਉਂਕਿ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਅਤੇ ਇਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਵਿਵਾਦ ਜਾਇਦਾਦ ਦੀ ਵਿਕਰੀ / ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਸੰਬੰਧ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਕੋਈ ਸਾਰ ਨਹੀਂ ਰੱਖਦੀ ਅਤੇ ਸਵੀਕਾਰ ਨਹੀਂ ਕੀਤੀ ਜਾ ਸਕਦੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਵੱਲੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਤਰਕਸੰਗਤਤਾ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ ਉੱਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਮੇਟੀ ਅਤੇ ਇੱਕ ਹੋਰ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਭਾਰਤੀ ਸੰਵਿਧਾਨ ਦੇ ਅਨੁਚਛੇਦ 341 ਅਤੇ 342 ਦੀ ਧਾਰਾ I ਦੀ ਵਿਆਖਿਆ ਅਤੇ ਸਾਫ ਪੜ੍ਹਨ ਉੱਤੇ ਆਧਾਰਿਤ ਹਨ, ਜਿਨ੍ਹਾਂ ਨੂੰ ਇੱਥੇ ਉੱਪਰ ਸੰਦਰਭਿਤ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਸਿਰਫ ਰੁਜ਼ਗਾਰ, ਸਿੱਖਿਆ ਜਾਂ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੀਆਂ ਚੀਜ਼ਾਂ ਨਾਲ ਸੰਬੰਧਿਤ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਜਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਅਤੇ ਨਾ ਹੀ ਇਸ ਨੂੰ ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਇੱਕ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਦੀ ਜਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਅਤੇ ਵਿਕਰੀ ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਨਾ ਕਰਨ ਦੀ ਕੋਈ ਵਜਹ ਨਹੀਂ ਦੇਖਦੇ ਜਦੋਂ ਕਿ ਉਕਤ ਜਮੀਨ ਨੂੰ ਮੂਲ ਜਮੀਨ ਮਾਲਕ – ਚੁਨੀਲਾਲ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਬੇਜ਼ਮੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਅਲਾਟ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਸੀ।

9. ਇਸ ਪੜਾਅ ਤੇ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰੰਜਨਾ ਕੁਮਾਰੀ (ਸੁਪਰਾ) ਦੇ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਬਾਅਦ ਵਿੱਚ ਫੈਸਲੇ ਵਿੱਚ, ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਇੱਕ ਤਿੰਨ ਜੱਜਾਂ ਦੀ ਬੈਂਚ ਨੂੰ ਇਸੇ ਮੁੱਦੇ ਨੂੰ ਵਿਚਾਰਣ ਦਾ ਮੌਕਾ ਮਿਲਿਆ ਸੀ। ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਵਲਮੀਕੀ ਜਾਤੀ (ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਨੂੰ ਸੰਬੋਧਿਤ ਕਰਦਾ ਸੀ। ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ (ਸਟੇਟ ਆਫ ਪੰਜਾਬ), ਜਿਸਨੇ ਉਤਰਾਖੰਡ ਦੇ ਵਾਲਮੀਕੀ ਜਾਤੀ ਨਾਲ ਸਬੰਧਤ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਨਾਲ ਵਿਆਹ ਕੀਤਾ ਜੋ ਉਸ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਚਲਾ ਗਿਆ। ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਕਿ ਉਤਰਾਖੰਡ ਦੇ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਵੀ ਰਾਸ਼ਟਰਪਤੀ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਅਧੀਨ 'ਵਾਲਮੀਕੀ' ਨੂੰ ਵੀ ਸੂਚੀਬੱਧ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ। ਉਤਰਾਖੰਡ ਦੇ ਰਾਜ ਨੇ ਵੀ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੂੰ ਇੱਕ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਉਤਰਾਖੰਡ ਦੇ ਰਾਜ ਨੇ ਉਹ ਲਾਭ ਦੇਣ ਤੋਂ ਇਨਕਾਰ ਕਰ ਦਿੱਤਾ, ਜੋ ਉਤਰਾਖੰਡ ਦੇ ਰਾਜ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਨੂੰ ਮਿਲ ਸਕਦਾ ਸੀ। ਇਸ ਤੋਂ ਬਾਅਦ ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਨੇ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦਾ ਰੁਖ ਕੀਤਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਨੇ ਦਾਅਵੇ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰ ਦਿੱਤਾ। ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਫੈਸਲੇ ਨੂੰ ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਅੱਗੇ ਲਿਆਂਦਾ ਗਿਆ। ਅਪੀਲ ਨੂੰ ਰੱਦ ਕਰਦਿਆਂ, ਪੈਰਾਗ੍ਰਾਫ 4 ਵਿੱਚ ਇਸ ਤਰ੍ਹਾਂ ਦੇਖਿਆ ਗਿਆ ਹੈ:

"4. ਇਸ ਅਦਾਲਤ ਦੇ ਦੋ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਵਿੱਚ ਮਾਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਰਾਓ ਬਨਾਮ ਡੀਨ, ਸੇਠ ਜੀ.ਐਸ. ਮੈਡੀਕਲ ਕਾਲਜ ਅਤੇ ਓਰਸ ਅਤੇ ਮਹਾਰਾਸ਼ਟਰ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀਆਂ ਅਤੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਨਜਾਤੀਆਂ ਨੂੰ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਜਾਰੀ ਕਰਨ ਦੇ ਮੁੱਦੇ 'ਤੇ ਕਾਰਵਾਈ ਕਮੇਟੀ ਬਨਾਮ ਭਾਰਤੀ ਸੰਘ ਅਤੇ ਓਰਸ ਨੇ ਇਹ ਵਿਚਾਰ ਲਿਆ ਹੈ ਕਿ ਸਿਰਫ ਇਸ ਲਈ ਕਿ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਉਹੀ ਜਾਤੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਮਾਨਤਾ ਪ੍ਰਾਪਤ ਹੈ, ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਨੂੰ ਪ੍ਰਵਾਸੀ ਰਾਜ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਵਜੋਂ ਪਛਾਣਿਆ ਨਹੀਂ ਜਾ ਸਕਦਾ। ਉਤਰਾਖੰਡ ਰਾਜ ਵੱਲੋਂ ਜਾਤੀ ਸਰਟੀਫਿਕੇਟ ਦੀ ਜਾਰੀਕਰਨ, ਜਿਵੇਂ ਕਿ ਮੌਜੂਦਾ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਹੈ, ਮਾਰੀ ਚੰਦਰ ਸ਼ੇਖਰ ਰਾਓ (ਉਪਰੋਕਤ) ਅਤੇ

ਕਾਰਵਾਈ ਕਮੇਟੀ (ਉਪਰੋਕਤ) ਵਿੱਚ ਸੰਵਿਧਾਨ ਬੈਂਚ ਦੇ ਫੈਸਲਿਆਂ ਦੀ ਸਖਤੀ ਨੂੰ ਘੱਟ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ।"

10. ਉਪਰੋਕਤ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਜੋ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦੀ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਸਦਸਜ ਹੈ ਅਤੇ ਪੰਜਾਬ ਰਾਜ ਦਾ ਸਧਾਰਣ ਅਤੇ ਸਥਾਈ ਵਾਸੀ ਹੈ, ਰਾਜਸਥਾਨ ਰਾਜ ਵਿੱਚ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲਾਭ ਦਾ ਦਾਅਵਾ ਨਹੀਂ ਕਰ ਸਕਦਾ ਜਾਤੀ ਦੇ ਲਈ ਜ਼ਮੀਨ ਦੀ ਖਰੀਦ ਲਈ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੇ ਰਾਜ ਦੇ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦੇ ਵਿਅਕਤੀ ਨੂੰ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਜੋ ਮੂਲ ਅਲਾਟੀ ਨੂੰ ਅਨੁਸੂਚਿਤ ਜਾਤੀ ਦਾ ਬੇਜ਼ਮੀਨ ਵਿਅਕਤੀ ਵਜੋਂ ਦਿੱਤੀ ਗਈ ਸੀ, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਵਿਭਾਗੀ ਬੈਂਚ ਵੱਲੋਂ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਕਿ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਸੌਦਾ ਸਾਫ ਤੌਰ 'ਤੇ ਉਲੰਘਣ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਰਾਜਸਥਾਨ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸੀ।

11. ਹੋਰ ਵੀ, ਮਾਮਲੇ ਦੀਆਂ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਪਰਿਸਥਿਤੀਆਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਵਿਕਰੀ ਸੌਦਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਕਿਹਾ ਜਾ ਸਕਦਾ ਹੈ। ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਰੈਵੇਨਿਊ ਬੋਰਡ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 13ਏ ਦੇ ਪ੍ਰਾਵਧਾਨਾਂ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ ਅਤੇ ਬੋਰਡ ਨੇ ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਨੂੰ ਕੰਪਾਊਂਡਿੰਗ ਫੀਸ ਦਾ ਭੁਗਤਾਨ ਕਰਨ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦਿੱਤੀ ਅਤੇ ਸੌਦੇ ਨੂੰ ਨਿਯਮਤ ਕੀਤਾ। ਹਾਲਾਂਕਿ, ਇਹ ਨੋਟ ਕਰਨਾ ਜ਼ਰੂਰੀ ਹੈ ਕਿ ਜਦੋਂ ਰੈਵੇਨਿਊ ਬੋਰਡ ਨੇ ਧਾਰਾ 13ਏ(2) ਅਧੀਨ ਕੰਪਾਊਂਡਿੰਗ ਦਾ ਲਾਭ ਦਿੱਤਾ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਮੂਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਖਿਲਾਫ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਇੱਕ ਕੱਢੇ ਜਾਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਜਾ ਚੁੱਕਾ ਸੀ ਅਤੇ ਪੁਰਾਣ ਸਿੰਘ ਤੋਂ, ਜੋ 20.12.1980 ਨੂੰ ਜ਼ਮੀਨ ਦੇ ਅਸਲ ਭੌਤਿਕ ਕਬਜ਼ੇ ਵਿੱਚ ਪਾਇਆ ਗਿਆ ਸੀ, ਕਬਜ਼ਾ ਪਹਿਲਾਂ ਹੀ ਮੂਲ ਦਾਅਵੇਦਾਰ ਨੂੰ ਸੌਂਪ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਸੀ। ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 13(ਏ)(2) ਸਿਰਫ ਉਸ ਮਾਮਲੇ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗੀ ਜਿਥੇ ਇੱਕ ਕ ਸਿਰਫ਼ ਉਸ ਕੇਸ ਵਿੱਚ ਲਾਗੂ ਹੋਵੇਗਾ ਜਿੱਥੇ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਹੈ, ਪਰ ਇੱਕ ਵਿਅਕਤੀ ਜਿਸ ਦੇ ਖਿਲਾਫ ਬਾਹਰ ਕੱਢਣ ਦਾ ਆਦੇਸ਼ ਦਿੱਤਾ ਗਿਆ ਹੈ ਪਾਸ ਅਸਲ ਵਿੱਚ ਟਰਾਂਸਫਰ ਕੀਤੀ ਜ਼ਮੀਨ ਵਿੱਚੋਂ ਨਹੀਂ ਕੱਢਿਆ ਗਿਆ ਹੈ। ਉਸ ਵਿੱਚ ਮਾਮਲੇ ਨੂੰ ਦੇਖਦੇ ਹੋਏ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਮਿਸ਼ਰਿਤ ਕਰਨ ਦਾ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ - ਅਸਲੀ ਮੁਦਾਲਾ ਅਤੇ/ਜਾਂ ਪੂਰਨ ਸਿੰਘ ਵੀ ਪਾਸ ਹੋ ਸਕਦਾ ਸੀ ਦੀ ਧਾਰਾ 13(ਏ)(2) ਅਧੀਨ ਸ਼ਕਤੀ ਦੀ ਵਰਤੋਂ ਕਰਦੇ ਹੋਏ ਮਾਲੀਆ ਬੋਰਡ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954, ਅਤੇ ਇਸ ਲਈ, ਆਦੇਸ਼ ਵੀ ਪਾਸ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਬੋਰਡ ਆਫ਼ ਰੈਵੇਨਿਊ ਦੁਆਰਾ ਸਿੱਖਿਅਤ ਸਿੰਗਲ ਜੱਜ ਦੀ ਆਗਿਆ ਦੁਆਰਾ ਪੁਸ਼ਟੀ ਕੀਤੀ ਗਈ ਮਿਸ਼ਰਨ ਰਾਜਸਥਾਨ ਦੀ ਧਾਰਾ 13ਏ(2) ਦੇ ਉਲਟ ਸੀ ਕਲੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954, ਅਤੇ ਇਸਲਈ, ਜ਼ਮੀਨ ਦਾ ਲੈਣ-ਦੇਣ ਵੀ ਸਵਾਲ ਵਿੱਚ ਹੈ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਲੋਨਾਈਜ਼ੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਦੁਆਰਾ ਪ੍ਰਭਾਵਿਤ ਹੈ।

12. ਉਪਰੋਕਤ ਅਤੇ ਇਥੇ ਦੱਸੇ ਗਏ ਕਾਰਨਾਂ ਕਰਕੇ, ਅਪੀਲਕਰਤਾ - ਅਸਲ ਪ੍ਰਤੀਵਾਦੀ ਦੇ ਹੱਕ ਵਿੱਚ ਜਮੀਨ ਦਾ ਸੌਦਾ ਰਾਜਸਥਾਨ ਕਾਲੋਨਾਈਜੇਸ਼ਨ ਐਕਟ, 1954 ਦੀ ਧਾਰਾ 13 ਅਤੇ ਰਾਜਸਥਾਨ ਟੈਨੈਂਸੀ ਐਕਟ, 1955 ਦੀ ਧਾਰਾ 42 ਦੀ ਉਲੰਘਣਾ ਵਿੱਚ ਸੀ, ਜਿਸਨੂੰ ਉੱਚ ਅਦਾਲਤ ਦੀ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਨੇ ਸਹੀ ਤੌਰ 'ਤੇ ਖਾਰਜ ਕਰਨ ਦਾ ਫੈਸਲਾ ਕੀਤਾ ਹੈ। ਅਸੀਂ ਡਿਵੀਜਨ ਬੈਂਚ ਦੁਆਰਾ ਲਈ ਗਈ ਦ੍ਰਿਸ਼ਟੀ ਨਾਲ ਪੂਰੀ ਤਰ੍ਹਾਂ ਸਹਿਮਤ ਹਾਂ। ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਅਧੀਨ, ਮੌਜੂਦਾ ਅਪੀਲ ਅਸਫਲ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਨੂੰ ਖਾਰਜ ਕਰਨਾ ਹੀ ਉਚਿਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸ ਨੂੰ ਤਦਨੁਸਾਰ ਖਾਰਜ ਕੀਤਾ ਜਾਂਦਾ ਹੈ। ਪਰ, ਮਾਮਲੇ ਦੇ ਤੱਥਾਂ ਅਤੇ ਹਾਲਾਤਾਂ ਦੇ ਮੱਦੇਨਜ਼ਰ, ਖਰਚੇ ਦੇ ਆਦੇਸ਼ ਬਾਰੇ ਕੋਈ ਹੁਕਮ ਨਹੀਂ ਹੋਵੇਗਾ।

ਅਪੀਲ ਖਾਰਜ।

ਬਿਭੂਤੀ ਭੂਸ਼ਣ ਬੋਸ

ਡਿਸਕਲੇਮਰ ਸਥਾਨਕ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਅਨੁਵਾਦ ਕੀਤਾ ਗਿਆ ਨਿਆ ਨਿਰਣਾਂ ਕੇਵਲ ਮੁਕੱਦਮੇਬਾਜ਼ਾਂ ਲਈ ਉਹਨਾਂ ਦੀ ਆਪਣੀ ਭਾਸ਼ਾ ਵਿੱਚ ਸਮਝਣ ਤੱਕ ਹੀ ਸੀਮਤ ਹੈ ਅਤੇ ਇਸਦਾ ਕਿਸੇ ਹੋਰ ਉਦੇਸ਼ ਲਈ ਇਸਤੇਮਾਲ ਨਹੀਂ ਕੀਤਾ ਜਾ ਸਕਦਾ । ਸਾਰੇ ਵਿਹਾਰਕ ਅਤੇ ਅਧਿਕਾਰਤ ਮੰਤਵਾਂ ਲਈ ਨਿਆਂ ਨਿਰਣੇ ਦਾ ਅੰਗਰੇਜ਼ੀ ਸੰਸਕਰਣ ਪ੍ਰਮਾਣਿਕ ਹੋਵੇਗਾ ਅਤੇ ਅਮਲ ਲਾਗੂ ਕਰਨ ਲਈ ਇਸ ਨੂੰ ਤਰਜੀਹ ਦਿੱਤੀ ਜਾਵੇਗੀ।

Vasu Gupta
Advocate